

Geograafia 10 klass

I kursus :Ühiskonnageograafia

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
<p>Geograafia areng ja peamised uurimisvaldkonnad. Nüüdisaegsed uurimismeetodid geograafias. Põhimõisted: inim- ja loodusgeograafia, kaugseire, GIS, Eesti põhikaart. Praktilised tööd ja IKT rakendamine Tutvumine interaktiivse kaardi võimalustega ja Maa-ameti kaardiserveriga</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on omandanud ettekujutuse geograafia arengust, teab geograafia seoseid teiste teadusharudega ning geograafia kohta tänapäeva teaduses; 2) toob näiteid nüüdisaegsete uurimismeetodite kohta geograafias; teeb vaatlusi ja mõõdistamisi , korraldab küsitlusi ning kasutab andmebaase vajalike andmete kogumiseks; 3) kasutab teabeallikaid, sh kaarte info leidmiseks, seoste analüüsiks ning üldistuste ja järelduste tegemiseks; 4) analüüsib teabeallikate, sh kaartide järgi etteantud piirkonna loodusolusid, rahvastikku, majandust ning inimtegevuse võimalikke tagajärgi.
<p>Rahvastikupoliitika. Rände põhjused ning liigitamine. Peamised rändevood maailmas. Rände tagajärjed. Pagulasprobleemid maailmas. Põhimõisted: demograafia, demograafiline üleminek, traditsiooniline rahvastiku tüüp, nüüdisaegne rahvastiku tüüp, demograafiline plahvatus, rahvastiku vananemine, sündimus, suremus, loomulik iive, rahvastiku soolis-vanuseline koosseis, migratsioon, immigratsioon, emigratsioon, migratsiooni tõmbe- ja tõuketegurid, tööhõive struktuur, rahvastikupoliitika. Praktilised tööd ja IKT rakendamine Teabeallikate järgi ühe valitud riigi demograafilise situatsiooni ülevaate koostamine</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib temaatiliste kaartide ja statistiliste andmete põhjal rahvastiku paiknemist ning tihedust maailmas, etteantud regioonis või riigis; 2) analüüsib demograafilise ülemineku teooriale toetudes rahvaarvu muutumist maailmas, etteantud regioonis või riigis ning seostab seda arengutasemega; 3) analüüsib rahvastikupüramiidi järgi etteantud riigi rahvastiku soolis-vanuselist struktuuri 4) võrdleb sündimust ja suremust arenenud ja arengumaades ning selgitab erinevuste peamisi põhjusi; 5) toob näiteid rahvastikupoliitika ja selle vajalikkuse kohta; 6) teab rände liike ja rahvusvaheliste rännete peamisi suundi ning analüüsib etteantud piirkonna rännet, seostades seda peamiste tõmbe- ja tõuketeguritega; 7) analüüsib rändega kaasnevaid positiivseid ja negatiivseid tagajärgi lähte- ja sihtriigile

	<p>ning mõjusid elukohariiki vahetanud inimesele;</p> <p>8) analüüsib teabeallikate põhjal etteantud riigi rahvastikku (demograafilist situatsiooni), rahvastikuprotsesse ja nende mõju riigi majandusele;</p> <p>9) väärtustab kultuurilist mitmekesisust, on salliv teiste rahvaste kommete, traditsioonide ja religiooni suhtes</p>
<p>Asustuse areng maailmas ning asulate paiknemist mõjutavad tegurid eri aegadel. Linnad ja maa- asulad arenenud ja arengumaades. Linnastumise kulg maailmas. Linnade sisestruktuur ning selle muutumine. Linnastumisega kaasnevad probleemid arenenud ja arengumaades. Linnakeskkond ja selle planeerimine.</p> <p>Põhimõisted: linnastumine, eeslinnastumine, ülelinnastumine, slumm, linna sisestruktuur.</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oma koduasula sisestruktuuri analüüs. 2. Ühe valitud riigi või regiooni asustuse analüüs teabeallikate järgi 	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) võrdleb linnu ning maa-asulaid arenenud ja arengumaades; 2) analüüsib linnastumise kulgu ja erinevusi arenenud ja arengumaades; 3) analüüsib etteantud info põhjal linna sisestruktuuri ning selle muutusi, 4) toob näiteid arenenud ja arengumaade suurlinnade planeerimise ning sotsiaalsete ja keskkonnaprobleemide kohta; 5) analüüsib kaardi ja muude teabeallikate põhjal etteantud riigi või piirkonna asustust
<p>Muutused majanduse struktuuris ja hõives. Tootmist mõjutavad tegurid ning muutused tootmise paigutuses. Rahvusvahelised firmad. Autotööstus. Turismi areng. Turismi roll riigi majanduses ja mõju keskkonnale. Transpordi areng ja mõju maailmamajandusele. Rahvusvaheline kaubandus.</p> <p>Põhimõisted: majanduse struktuur, primaarne, sekundaarne, tertsaarne ja kvaternaarne sektor, kapital, võrgustikupõhine majandus, kõrgtehnoloogiline tootmine, teaduspark, rahvusvaheline firma, geograafiline tööjaotus, transpordigeograafiline asend.</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine</p> <p>Teabeallikate põhjal ühe valitud riigi tööstuse ja selle paiknemise, transpordigeograafilise asendi, turismi arengueelduste ning rolli maailmamajanduses .</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib teabeallikate põhjal riigi majandusstruktuuri ja hõivet ning nende muutusi; 2) analüüsib tootmise paigutusnihkede tänapäeval kõrgtehnoloogilise tootmise näitel; 3) analüüsib tööstusettevõtte tootmiskorraldust ja paigutusnihkede autotööstuse näitel; 4) toob näiteid tehnoloogia ja tootearenduse mõju kohta majanduse arengule; 5) analüüsib etteantud teabeallikate järgi riigi turismimajandust, selle arengueeldusi, seoseid teiste majandusharudega, rolli maailmamajanduses ning mõju keskkonnale; 6) analüüsib teabeallikate järgi riigi transpordigeograafilist asendit ja transpordi osa riigi majanduses; analüüsib maailmakaubanduse peamisi kaubavoogusid

Geograafia

11 klass

II kursus

Õppesisu, õppetegevused	Õpitulemused
<p>Geograafia II kursus „Maa kui süsteem“ (kuulub loodusainete valdkonda) Teemad A. Sissejuhatus B. Litosfäär C. Atmosfäär D. Hüdrofäär E. Biosfäär</p>	<p>I Gümnaasiumi lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb huvi looduses ja ühiskonnas toimivate lokaalsete ja globaalsete nähtuste, nende uurimise ning loodusteadustega seonduvate eluvaldkondade vastu; 2) mõistab looduses ja ühiskonnas toimivate nähtuste ning protsesside ruumilise paiknemise seaduspärasusi, vastastikuseid seoseid ja arengu dünaamikat 3) analüüsib inimtegevuse võimalusi ja tagajärgi erinevates geograafilistes tingimustes ning väärtustab nii kodukoha kui ka teiste piirkondade looduslikku ja kultuurilist mitmekesisust; 4) analüüsib looduse ja ühiskonna vastasmõjusid kohalikul, regionaalsel ja globaalsel tasandil, toob selle kohta näiteid ning väärtustab ühiskonna jätkusuutlikku arengut; 5) kasutab geograafiaalase info leidmiseks nii eesti- kui ka võõrkeelseid infoallikaid ning hindab kriitiliselt neis sisalduvat infot; 6) lahendab keskkonnas ja igapäevaelus esinevaid probleeme, kasutades teaduslikku meetodit; 7) väärtustab geograafiateadmisi ning kasutab neid uutes situatsioonides loodusteaduslikke, tehnoloogilisi ja sotsiaalseid probleeme lahendades ning põhjendatud otsuseid tehes,

Geograafia

11 klass

III kursus „Loodusvarad ja nende kasutamine“ (kuulub ühiskonnageograafia)

valdkond

ÕPPESISU	ÕPITULEMUSED
<p>Põllumajandus ja toiduainetetööstus</p> <p>Õppesisu</p> <p>Maailma toiduprobleemid. Põllumajanduse arengut mõjutavad tegurid. Põllumajanduse spetsialiseerumine. Põllumajandusliku tootmise tüübid. Põllumajanduslik tootmine eri loodusoludes ja arengutasemega riikides. Põllumajanduse mõju keskkonnale.</p> <p>Põhimõisted: vegetatsiooniperiood, haritav maa, põllumajanduse spetsialiseerumine, ekstsenssiivne ja intensiivne põllumajandus, omatarbeline ja kaubanduslik põllumajandus, ökoloogiline ehk mahepõllumajandus, segatalu, hiigelfarm, ekstsenssiivne teraviljatalu, rantšo, istandus, muldade erosioon, sooldumine ja degradeerumine.</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine</p> <p>Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi põllumajanduses</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) selgitab toiduprobleemide tekkepõhjusi maailma eri regioonides; 2) teab mullaviljakuse vähenemist ja mulla hävimist põhjustavaid tegureid ning toob näiteid mulla kaitsmise võimaluste kohta; 3) iseloomustab põllumajandust ja selle mõju keskkonnale . 4) analüüsib teabeallikate põhjal riigi põllumajanduse ja toiduainetetööstuse arengu eeldusi ning arengut; 5) on omandanud ülevaate olulisemate kultuurtaimede (nisu, maisi, riisi, kohvi, tee, suhkruroo ja puuvilla) peamistest kasvatuspiirkondadest ning eksportijatest
<p>Maailma metsad</p> <p>Õppesisu</p> <p>Metsade hävimine ja selle põhjused. Ekvatoriaalsed vihmametsad ja nende majandamine.</p> <p>Parasvöötme okasmetsad ja nende majandamine. Taim- ja muldkatte kujunemise tingimused okasmetsa ning vihmametsa vööndis. Metsade säästlik majandamine ja kaitse.</p> <p>Põhimõisted: metsatüüp, bioloogiline mitmekesisus, metsasus, puiduvaru, puidu juurdekasv, metsamajandus, jätkusuutlik ja säästev areng.</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) selgitab metsamajanduse ja puidutööstusega seotud keskkonnaprobleeme; 2) nimetab maailma metsarikkamaid piirkondi ja riike ning näitab kaardil peamisi puidu ja puidutoodete kaubavoogusid; 3) analüüsib vihmametsa kui ökosüsteemi ning selgitab vihmametsade globaalset tähtsust; 4) analüüsib vihmametsade majanduslikku tähtsust, nende majandamist ja keskkonnaprobleeme 5) analüüsib parasvöötme okasmetsa kui ökosüsteemi ning iseloomustab metsamajandust ja keskkonnaprobleeme okasmetsavööndis.

<p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine</p> <p>1. Teabeallikate põhjal ülevaate koostamine ühe valitud riigi metsamajandusest.</p> <p>2. Regioonide või riikide metsade ja nende kasutamise iseloomustus ning võrdlus.</p>	
<p>Energiamajandus ja keskkonnaprobleemid</p> <p>Õppesisu</p> <p>Maailma energiaprobleemid.</p> <p>Energiaressursid ja maailma energiamajandus. Nüüdisaegsed tehnoloogiad energiamajanduses.</p> <p>Energiamajandusega kaasnevad keskkonnaprobleemid.</p> <p>Põhimõisted: energiamajandus, taastuvad ja taastumatud energiaallikad, alternatiivenergia, fossiilsed kütused, biokütused, tuuma-, hüdro-, tuule-, päikese-, bio-, loodete, lainete ja geotermaalenergia, passiivmaja, energiakriis.</p> <p>Praktilised tööd ja IKT rakendamine</p> <p>Teabeallikate järgi ülevaate koostamine ühe valitud riigi energiamajandusest</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) analüüsib energiaprobleemide tekkepõhjusi ja võimalikke lahendusi ning väärtustab säästlikku energia kasutamist; 2) selgitab energiaressursside kasutamisega kaasnevaid poliitilisi, majanduslikke ja keskkonnaprobleeme 3) analüüsib etteantud teabe järgi muutusi maailma energiamajanduses; 4) nimetab maailma energiavarade (nafta, maagaasi, kivisöe) kaevandamise/ammutamise, töötlemise ja tarbimise tähtsamaid piirkondi; 5) nimetab maailma suuremaid hüdro- ja tuumaenergiat tootvaid riike; 6) analüüsib alternatiivsete energiaallikate kasutamise võimalusi ning nende kasutamisega kaasnevaid probleeme; 7) analüüsib teabeallikate põhjal riigi energiaressursse ja nende kasutamist.